

خبر

صحبت اولیه برای حضور در «موسی(ع)» داشتم

محمد فیلی، بازیگر سریال‌های تاریخی همچون «مختارنامه» با اشاره به مذاکره برای حضور در سریال «موسی(ع)» به کارگردانی ابراهیم حاتمی‌کیا به مهر اظهار کرد: این سریال احتمالاً سال آینده وارد تولید می‌شود. آقای علیرضا صالحی، دستیار اول و برنامه‌ریز حاتمی‌کیا برای این سریال با من صحبتی داشت که هنوز تا یک‌سال دیگر زمان زیادی باقی است و او در حال حاضر بازیگرانی از سراسر ایران را رصد می‌کند چون «موسی(ع)» کار عظیمی است و به بازیگران زیادی نیاز دارد.

وی درباره این همکاری اظهار کرد: من با هرکسی کار می‌کنم یک تجربه تازه است و این تجربه هم اگر رخ دهد اتفاق خوبی خواهد افتاد. من قرار است در سریال «سلمان فارسی» به کارگردانی داوود میرباقری نیز بازی کنم که هنوز نقشم در آن شروع نشده و این سریال هم چند سال طول می‌کشد و کار سنگینی است. فیلی یادآور شد: وقتی با کسانی که کاربلد هستند و سینما و تلویزیون و تصویر را می‌شناسند کار کنید خیلی اهمیت دارد. اینها استاد دکوپا هستند، قصه‌هایشان درست است و بازیگر راحت می‌تواند اطمینان کند. مثلاً در کارهای میرباقری که پیش از این هم در مختارنامه از او بازی کرده‌ام متن فیلمنامه‌ها شعرگونه است و به همین دلیل است که آثارش ماندگار می‌شود.

وی درباره حضور در موسی(ع) نیز گفت: هنوز قراردادی با سریال ندارم و یک صحبت اولیه انجام شده‌است. این سریال از ۱۰سال پیش قرار بوده شکل بگیرد از زمانی که زنده‌یاد سلحشور تصمیم داشت آن را بسازد تا زمانی که ساخت آن به جمال شورجه و بعد حاتمی‌کیا رسید. با این حال من امیدوار هستم عمری داشته باشم که هم در سلمان فارسی و هم در موسی(ع) بازی کنم.

فیلی در پایان بیان کرد: این روزها در سریال «گیل دخت» به کارگردانی مجید اسماعیلی بازی می‌کنم که بخشی از سریال در شمال کشور تصویربرداری می‌شود و من نقش یک طبیب دارام.

سردبیر وبسایت شبکه پرس تی‌وی درگذشت

ماهان عابدین، سردبیر میز بریتانیای وبسایت پرس تی‌وی، شبکه خبری انگلیسی‌زبان صداسویما در اثر ابتلا به کرونا درگذشت. به‌گزارش روابط‌عمومی شبکه پرس تی‌وی، عابدین که از حدود چهار سال پیش همکاری خود را با شبکه پرس تی‌وی آغاز کرد، متولد ۱۲آبان ۱۳۵۵ بود.

ماهان عابدین، متخصص مطالعات تروریسم و کارشناس مسائل سیاسی ایران، عراق و جنبش‌های اسلامی بود.

سردبیری نشریه تروریسم مونیتور، همچنین نویسندگی بولتن اطلاعاتی خاورمیانه و مقاله‌نویسی برای نشریات پرشماری ازجمله روزنامه لبنانی دیلی استار و روزنامه تایلندی آسیا تایمز از جمله سوابق اوست. او دارای مدرک کارشناسی ارشد نظریه سیاسی از مدرسه اقتصاد لندن بود.

عابدین، علاوه بر همکاری با پرس تی‌وی در جایگاه دبیر خبر، چهره‌ای شناخته در تحلیل مسائل روز سیاسی ایران و مباحث بین‌الملل گوناگون بود و به‌دلیل ابراز نظرات شجاعانه ضداستکباری خود، مورد حمله رسانه‌ها و فعالان رسانه‌ای خط غربی، عربی، عبری بود.

دستان پرمهر دررادیو

ویژه‌برنامه «دستان پرمهر» به مناسبت روز پزشک امروز دوشنبه اول شهریور ماه از ساعت ۱۴ روی آنتن رادیو سلامت می‌رود. سارا شریفی، تهیه‌کننده برنامه دستان مهر در این‌باره به جام‌جم توضیح داد: رادیو سلامت ویژه مناسبت‌هایی با موضوعات سلامت و پزشکی، برنامه‌هایی با این محوریت روانه آنتن می‌کند.

با توجه به این‌که اول شهریور ماه به نام روز پزشک در تقویم ثبت شده، ما ویژه‌برنامه‌ای به این مناسبت با نام دستان پر مهر پخش می‌کنیم. وی ادامه داد: این برنامه از ساعت ۱۴ به مدت دو ساعت و نیم روانه آنتن می‌شود. مسعود خواجehوند و کیانا فرهی گویندگان برنامه هستند. هدف ما در این برنامه

است که با این برنامه بتوانیم به مردم آشنایی بیشتری بدهیم و به‌ویژه به جوانان و دانشجویان کمک کنیم.

مهدی فخیم‌زاده در گفت‌وگو با جام‌جم از خاطرات بازیگری در سریال محبوب «مختارنامه» می‌گوید

حتی صداوسیما هم برای ساخت مختارنامه تردید داشت

۶۱ هجری قمری نه صرفاً یک واقعه تراژیک تاریخی که در عین جزئیات تکان‌دهنده و بی‌نظیرش، پایه‌گذار مکتبی جهان‌شمول در فرهنگ غنی شیعه بوده است. جریانی بی‌بدیل که در هر سده، ابعاد گسترده‌تری از آن درک شده و سال به سال شگوه و شحمت شگرف بیشتری نزد مومنین یافته است. در سایه برکت نام اباعبدا... (ع) و آموزه‌های قیام کرپلا به طور مداوم نضج گرفته و پیروانش را از سرچشمه جاری کمالاتش سیراب کرده. شهید مرتضی مطهری در جلد نخست کتاب «حماسه حسینی» (نشر صدرا) می‌گوید: «اگر کسی تاریخ عاشورا را بخواند، می‌بیند از زنده‌ترین، مستندترین و از پرمنیع‌ترین تاریخ‌هاست» و نیز تأکید دارد «حسین (ع) مکتب عملی اسلام را تاسیس کرد.» در گذر از این مدخل، از منظر دراماتیک نیز، سلحشوری حسین (ع) و یارانش، قطع به یقین شایستگی و پتانسیل بالایی برای پرداخت داشته است و همچنان پس از ۱۴۰۰ سال دارد؛ چنان پویا و پوینده که در وصف ننگجد، بیراه نیست اگر در کنار نمونه‌های سینمایی ماندگاری چون «روز واقعه» (شهرام اسدی) و «رستاخیز» (احمدرضا درویش)،

رسانه ملی را پیوسته پیشگام و علاقه‌مند به تولید محتوای نمایشی نفیس در این باره قلمداد کنیم. در شروع ایام محرم، بهتر دیدیم سرغ یکی از مهم‌ترین مجموعه‌های تلویزیونی صدا و سیما با همین مضمون یعنی «مختارنامه» ساخته داوود میرباقری برویم و پای صحبت مهدی فخیم‌زاده، از بازیگران سرشناس این اثر در نقش «عمر بن سعد» (یکی از سرداران سپاه کوفه که در کرپلا به امام حسین (ع) و خانواده‌اش حمله کرد) بنشینیم. فخیم‌زاده پیشتر در کتاب خواندنی خود سرگذشت‌نامه‌اش (اتوبیوگرافی)، «سینما و من» شرح جالبی از نحوه پیوستن به سریال فاخر «مختارنامه» داده و جایی از آن نوشته: «میرباقری عمر سعد رویه جور آدم مالیخولیایی دیده بود که بین انتخاب حق و باطل گرفتار شده و نقش قشنگی بود که خیلی جای کار داشت». وی در همین کتاب صادقانه اذعان دارد که مختارنامه سریال «خوبی» شده و او نیز نقش این شخصیت «پپیجیده» را «خوب» بازی کرده است. فخیم‌زاده که خود نیز دستی استادانه بر آتش ساخت سریال‌های الف و یژه و عظیم تاریخی از جمله «تنهاترین سردار» و «ولایت عشق» دارد، در گفت‌وگو با روزنامه جام‌جم ناگفته‌هایی شنیدنی و جذاب را مطرح کرد. او از کم و کیف تولید به اصطلاح بیگ پروداکشن‌های تاریخی سازمان صدا و سیما و تجربیات ارزنده‌اش در این باره گفت و حس و حال نقش‌آفرینی‌اش در لباس یکی از منفورترین افراد تاریخ اسلام یعنی عمر بن سعد، فرمانده سپاه عبیدا... بن زیاد در واقعه کرپلا را توصیف کرد. وی نقبی دلنشین به خاطرات مختارنامه زد و همچنین گوشه‌ای از روند فعالیت‌های اخیرش را بازگو کرد. وی برخلاف هیبت خشن و نامالایم عموم نقش‌هایش، هنرمندی به شدت صمیمی و خوش برخورد و مصداق نام خانوادگی اش، فخیم است. سینما و تلویزیون را به کمال می‌شناسد و صحبت‌هایش رنگی توأمان از تجربه‌ورزی و تکنیک‌گرایی دارد. آنچه‌بی‌تردید می‌تواند برای علاقه‌مندان به سینما و تلویزیون نیز شنیدنی و کاربردی باشد. متن گفت‌وگوی جام‌جم با مهدی فخیم‌زاده را در ادامه از نظر می‌گذرانید.

راز ماندگاری مختارنامه

مختارنامه یکی از آثار شاخص تلویزیون است که نه تنها مخاطبان داخل کشور داشته، بلکه بینندگان خارج از کشور هم به واسطه پخش از شبکه‌های بیرون مرزی ایران از این مجموعه استقبال کردند. شما که دستی بر آتش هم دارید و خودتان سازنده دو مجموعه تاریخی ارزشمند با نام‌های ولایت عشق و تنهاترین سردار هستید، نقطه قوت سریال «مختارنامه» را در چه می‌دانید که سال‌ها می‌گذرد و هنوز ماندگار است؟

«مختارنامه» فیلمنامه بسیار قرص و محکمی دارد. بارها دیده‌ایم نتیجه فیلمنامه‌ای متوسط اما خوش ساخت فیلمی متوسط می‌شود ولی فیلمنامه‌ای قوی حتی اگر متوسط هم ساخته شود باز هم نتیجتاً فیلمی قابل اعتنا می‌شود. داوود میرباقری حدوداً ۸ سال را به نگارش و ساخت «مختارنامه» اختصاص داد که از آن ۸ سال، حول و حوش ۵ سالش را من به عنوان بازیگر نقش «عمر بن سعد» کنارش بودم.

داوود میرباقری از اواخر آذر ۹۸ ساخت سریال سلمان فارسی را برای تلویزیون شروع کرده و همچنان ادامه دارد. برای بازی در سریال «سلمان فارسی» از شما دعوت به همکاری نکرد؟

خیر. به این دلیل که در یک فیلمنامه باید نقشی مناسب یک بازیگر وجود داشته باشد که به او پیشنهاد شود. در فیلمنامه «مختارنامه» هم میرباقری

نگاهی تازه به شخصیت «عمر بن سعد» داشت. در اینجا با «عمر بن سعد» ی روبه‌رو هستیم که از نظر روحی مشکل دارد و به شکل عجیبی شیفته مقام و قدرت است.

چالشی میان تاریخ و تخیل

قطعا حساسیت‌های بسیاری روی کارهایی که دقیقاً منطبق بر مستندات تاریخی و مذهبی است وجود دارد. در این کارها نویسنده و کارگردان چقدر می‌توانند از تخیل‌شان استفاده کنند؟

باید تاریخ را با جذابیت برای مخاطب امروز روایت کرد. در کارهای تاریخی با وقایع ثابت و شخصیت‌های لایتغیر سر و کار داریم و این در حالی است که در درام می‌توان بر مبنای آزمون و خطا پیش رفت. در هر جایی از کار درام دست شما به عنوان نویسنده باز است که یک شخصیت را درگروان یا حذف کنید یا کاراکنتر دیگری را وارد جریان قصه کنید. کل دست یک نویسنده یا کارگردان باز است که داستان را مدام تغییر دهد اما در کارهای تاریخی به هیچ وجه نمی‌توانید شخصیت‌ها و اتفاق‌های مشخص و ثابت را تغییر داد. چرا که تمامی آنها در تاریخ صاحب شناسنامه و پیشینه هستند. در کارهای تاریخی مخاطب شما، مخاطب خاص نیست. چون مخاطب خاص برای آگاهی به دنبال منابع و کتب اصلی تاریخی می‌رود. به‌همین خاطر برای ارتباط اثر با مخاطب عام باید با زبانی جذاب و قابل درک حرف زد و این زبان اصول و ویژگی‌های خودش را دارد. به عنوان مثال در سریال «ولایت عشق» می‌بینیم که فضل‌بن‌سهل (یکی از وزیران مشهور ایرانی در دربار مامون خلیفه عباسی) یک دختر دارد که مرپلا زارعی نقش آن را بازی می‌کند. در تاریخ آورده شده که اجداد این شخصیت زرتشتی بودند اما هیچ جای تاریخ نوشته نشده که فضل‌بن‌سهل دختر دارد. بنابراین من خودم برای دراماتیک‌تر کردن داستان، یک دختر برای او در نظر گرفتم. داوود میرباقری هم همین کار را می‌کند. او به یک اثر تاریخی وجه نمایشی می‌بخشد که کار بسیار مشکلی است. چراکه شخصیت‌های تاریخی هر کدام در برهه زمانی خودشان به نوعی زیسته‌اند و حالا نویسنده و کارگردان اثر باید به آنها رنگ و لعاب نمایشی و مخاطب پسند ببخشد.

گفتید تواریخ مختلف روایت‌های مختلفی از تاریخ دارند؛ با این توضیح در زمان پخش این سریال و پس از آن با نظرات مخالفی به لحاظ اشکالات تاریخی مواجه نشدید؟

قطعاً شدیم. اساساً شخصیت مختار از نظر اشخاص مختلف متفاوت است. بعضی‌ها معتقدند قیام مختار به حق نبوده، ریا کرده و بدون اذن ولی زمان‌آن دوران یعنی امام سجاد (ع) قیام کرده. به همین خاطر تا مدت‌ها حتی سازمان صدا و سیما هم روی ساخت این پروژه شک داشت و حتی دو، سه سال ساخت این سناریو به تعویق افتاد تا این که بعضی آنها‌مات توسط علمای تاریخ اسلام برطرف و ساخت آن آغاز شد.

قدردانی از کادر درمان و هم‌دلی با آنهاست. همچنین یکی از محورهای مهم برنامه، «سوک» است. با شروع کرونا شاهد مرگ‌ومیرهای زیادی بودیم و خیلی از مردم و کادر درمان عزیزان‌شان را از دست دادند، به همین دلیل به موضوع سوک در این ایام می‌پردازیم و این‌که چطور سوگواری کرده و بتوانیم با غم کنار بیایم.

گفتم میان پیغمبرها ج

مسلمان بعد از گذشت بیش از یک دهه از پخش مختارنامه برای بینندگان این سوال وجود دارد که آقای فخیم‌زاده از ابتدا قرار بود نقش «عمر بن سعد» را در این سریال بازی کند یا داوود میرباقری نقش دیگری را برای شما در نظر گرفته بود؟

بازی من در «مختارنامه» از نظر خودم بسیار اتفاقی و از نظر داوود کاملاً فکر شده بود. جرقه‌اش هم در قم زده شد. رسول جعفریان (محقق و دانشمند تاریخ اسلام)، از من در قم با شاگردان طلبش درباره کارهای تاریخی-مذهبی صحبت کنیم. در آن زمان داوود ساخت «مختارنامه» را شروع کرده بود و در همان جلسه به بنده پیشنهاد بازی در نقش «عمر بن سعد» را داد. فکر کردم شوخی می‌کند و با خنده به او گفتم؛ میان پیغمبرها جریس جریس را انتخاب کردی! اما او نه تنها شوخی نمی‌کرد بلکه بسیار هم جدی و مصر بود.

آن زمان سال‌ها بود که کارگردانی می‌کردم و به هیچ وجه به عنوان بازیگر در کار کارگردانان دیگر بازی نمی‌کردم. بنابراین به داوود گفتم؛ نه بازی نمی‌کنم و او گفت؛ حالا

ویژگی «عمر بن سعد»

مسلمان داوود میرباقری در شما ویژگی‌هایی دیده بود که برای نقش عمر بن سعد انتخاب کرده بود. از او نپرسیدید چه ویژگی‌هایی در شما دیدند که برای بازی شما در نقش «عمر بن سعد» اصار داشتند؟

مرسوم نیست بازیگر از کارگردان بپرسد که چرا من را برای فلان نقش انتخاب کردی. خودم هم زمانی‌که هنرپیشه‌ای را برای ایفای نقشی انتخاب می‌کنم، ابتدا او را از هر نظر (فیزیکی، توانمندی، روحی و...) مورد ارزیابی قرار می‌دهم و بعد پیشنهاد می‌دهم. نقش «عمر بن سعد» هم در این سریال بسیار افت و خیز داشت و میرباقری این شخصیت را طوری در فیلمنامه ترسیم کرده بود که با آنچه من پیش از آن از این شخصیت در ذهن داشتم متفاوت بود. عمر بن سعد در «مختارنامه» واقعا نمی‌خواست که دستانش به خون حسین بن علی، نوه رسول خدا (ص) آلوده شود اما به دلیل جاه طلبی و مقام و قدرت و وعده‌ای که از بابت حکمرانی ملک ری به او داده بودند این کار را انجام داد. به عبارتی او مدام بین تضادهای درونی‌اش در نوسان بود و انگار از درون خودش با خودش می‌جنگید. چالش‌های بازی در چنین نقشی و درآوردن بهینه آن، قطعاً برای هر بازیگری جذاب است.

و البته شما سابقه خوبی هم در ایفای نقش‌هایی که دچار اختلالات روانی هستند و کنش و واکنش‌های عصبی دارند، داشتید. شاید میرباقری با توجه به سابقه ذهنی از شما

ماجرای «رستاخیز

گویا در بازپخش سریال «مختارنامه»، بعضی سکانس‌ها مثل سرهای بریده عبیدا... بن زیاد و شمر و عمر بن سعد در حالی که به بازگاره مختار ثقفی آورده شده بود یا سکانس جنگ حضرت عباس و کشته شدن ایشان از این مجموعه حذف شده!

دقیقاً اطلاع ندارم چه سکانس‌هایی در بازپخش حذف شده اما ضبط سکانس جنگ حضرت عباس و شهادت ایشان را به شخصه دیدم که فکر می‌کنم حدوداً ۱۷ دقیقه بود. در این صحنه حضرت عباس برای بردن آب می‌آید که تیر می‌خورد، ایشان مشک آب را به دندان می‌گیرد اما مشک را با تیر می‌زنند و سوراخ می‌کنند که نتواند آب ببرد. حتی خاطرم هست این سکانس را مونتاژ شده و کامل به آقای عزت‌ا... ضرغامی (مدیریت وقت سازمان صدا و سیما) و نمایندگان مجلسی که به شاه‌رود، محل فیلمبرداری سریال آمده بودند، نشان دادند و مورد تأیید و اظهار لطف هم قرار گرفت. گریم شخصیتی که نقش حضرت عباس (ع) را بازی می‌کرد بسیار عالی و دقیقاً همان شمایل‌ی بود که مردم از ایشان در ذهن دارند و کلاً صحنه خوبی بود اما در نهایت به تصمیم سازندگان این مجموعه چهره شخصیت حضرت عباس (ع) نشان داده نشد. چون با این‌که حضرت عباس (ع) جزو معصومین نیست و نشان دادن چهره ایشان ایرادی ندارد اما در عرف و جامعه ما شان و منزلتی بسیار مقدس دارد و حتی بیشتر از قسم به امام حسین (ع)، قسم به حضرت عباس (ع) مرسوم است. ایشان معصوم نیستند اما درجه معصومیت دارند و بنابراین چهره ایشان را در این سریال نشان ندادند.

با این توضیحات به یاد فیلم «رستاخیز» افتادم؛ با احتساب یک دهه‌ای که احمد رضا درویش برای ساخت «رستاخیز» زمان صرف کرده حدوداً ۱۸ سال است که فیلمی روی پرده نبرده. «رستاخیز» هم که کم‌ماکان بلاکلیف نمایش است و ظاهر امید ی به باز شدن گرهِ کور این ماجرا نیست!